

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΚΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ

ΟΙ ΓΑΛΛΟΙ ΕΜΙΓΚΡΕ

Μετά τίν ἐκρηξίν τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἡ φυγή τῶν Γάλλων εἰγενόν. Πᾶς ζῆσαν σὲ ἐξωτερικῶ οἱ ἐμιγκρέ. Ἡ φτώχεια τοῦ. Πᾶς κατῆσαν νὰ βγῶσιν τὴν ἐπιστάσιν των. Οἱ ἀριστοκράται... σαλτιμπάγκοι! Ὁ μαρκήσιος... παπουτοῦς! Ὁ εὐγενὴς πεύνανε σὲ ἰππεδρέμιο τῆν... ἀρχεῦδα!... Μετὰ τὴν παλινέρθεισιν τῶν Βευρβένων. Οἱ τῶς συμπελεμισταὶ τοῦ Ναπολεόντος. Τί γράφει ὁ Χάινε. Οἱ ἥρωες τῆς Βανδέας κλπ.

Ὅταν ἐκρηχθῆ ἡ Γαλλικὴ Ἐπαναστάσις οἱ γάλλοι εὐγενεῖς γιὰ νὰ γλυτώσων ἀπὸ τὸ μαχαίρι τοῦ δημίου, ἔφυγαν ἀπὸ τῆ Γαλλίας καὶ αὐτοεξορίσθησαν σὲ διάφορα γειτονικά κράτη. Ὁ λαὸς τοὺς ὠνόμασε τότε «ἐμιγκρέ», ποὺ θὰ πῆ πάνω-κάτω ἐξοριστοί, πρόσφυεῖ, μετανάστης.

Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς αὐτοεξοριστοὺς αὐτοὺς φεύγοντες ἀπὸ τὴν πατρίδα τοῦς, δὲν πρόφθασαν νὰ πάρουν πολλὰ χρήματα μαζί τους. Καὶ καθὼς τὰ ἀνιῆτὰ τοὺς ἐδημεύθησαν ἀπὸ τὴ γαλλικὴ κυβερνήσι, εἶχαν μείνει κυριολεκτικῶς στοὺς πέντε δρόμους! Ἀναγκάσθησαν λοιπὸν νὰ μετερχοῦνται χίλια δυὸ ἐπαγγέλματα γιὰ νὰ κερδίσουν τὸ ψωμί τοῦς. Ἄλλοι ἔγιναν καθηγηταὶ τῆς γαλλικῆς, ἄλλοι καθηγηταὶ τῆς ἱστορίας, τῆς ἰππασίας καὶ ἄλλοι σπορ. Πολλοὶ ὅμως ἀπ' αὐτοὺς διαλέξαν καὶ ἐπαγγέλματα ἔξω ἀπὸ τὸν κίχλο τοῦς, ἐπαγγέλματα παράξενα. «Μιά μέρα» διηγεῖται σχετικῶς ὁ Κοντοράε στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του—ἐνεφανίσθη στοὺς δρόμους τοῦ Λονδίνου ἕνας γέρος ποὺ ὄδηγοῦσε μιά γαμήλα, ἕνα παιδί μ' ἕνα πῆθρο στοὺς ὄμους καὶ μιά κοπέλλα μ' ἕνα χαλί πρὸ μάλῃ. Ἡ συντροφία αὐτῆ στεκόταν στὰ κέντρα καὶ στὶς πλατεῖες καὶ διασκέδαζε τὴν κόρην μὲ διάφορες ἀνορθασίεσ κ' ἄλλα παιχνίδια. Κατόπιν ἡ νέα περιέφερε τὸ δίσκο στοὺς θεατὰ καὶ καίεσε πενταροδεκάρες. Ἐνας γάλλος ἀριστοκράτης μόλις ἀντίκρισε τοὺς αἰτοχοὺς αὐτοὺς σαλτιμπάγκους, ἔγυρισε σ' ἕνα Ἐγγλέζο καὶ τοῦ εἶπε συγναγνιμένος :

— Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ποῦγιναν σαλτιμπάγκοι γιὰ νὰ βγάλουν τὸ ψωμί τοῦς, ἀνήκουν στὴν ἀριστοκρατικώτερη οἰκογένεια τῆς Βοστάνης.

Κάποιος ἄλλος «ἐμιγκρέ» πάλι εἶχε προσληφθεὶ ὡς κλόουν σ' ἕνα ἵπποδρόμιον τοῦ Ἄρμπούτον. Μιά μέρα ὅμως, πρὶν ἀπὸ τὴν παράστασι, ἐνεφανίσθη τὸν στίβο ὁ διεψυθντῆς

εἶχε συμβῆ. Καὶ εἶχε δίκιον, γιὰτὶ σὲ λίγο βρέθηκε μπροστὰ στὸν τόφο τῶν γονέων του. Κι' ἡ ἡμερομηνία ποῦτανε χαραγμένη ἀπάνω στοῦ τόφου τὴν πλάκα ἦταν ἀκριβῆς ἡ ἡμερομηνία ποὺ αὐτοὺς τοὺς ἄφησε καὶ πῆγε στὴ βασιλοπούλα τῆς θάλασσης. Ἐπρεθε τότε ρώτησε τοὺς χωριάτες κ' εἶπαι πὺς τρακόσια χρόνια εἶχαν περάσει ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ-φυγε!... Τρακόσια χρόνια!...

Ἄπελπισμένος ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀναζήτησιν του, ὁ Ἄρα Σίμα-Τάρο γήρισε πίσω μὲ τὴν ἐλπίδα πὺς θαῦρισε ἴσως ἐκεῖ ποῦθενά κάποιο πού νὰ μποροῦσε νὰ τοῦ πῆ γιὰ τὸ παλιὰ τὰ χρόνια. Σκέφθηκε μὰ στιγμὴ μῆπως ὄνειρευότανε, μῆπως εἶχε γὰσει τὰ λογικά του, μῆπως δὲν ἦταν ἀληθινὰ αὐτὰ ποῦβλεπε. Ρώτησε πολλοὺς μὲ τὴν ἐλπίδα πὺς θὰ θυμόντουσαν νὰ τοῦ πῶνε τίποτα γιὰ τοὺς δικούς του, μὰ δὲ βρέθηκε κανέναν πὺ νὰ ξερῆ τίποτα νὰ τοῦ πῆ.

Καὶ τότε ὁ δυστυχὴς κατάλαβε πὺς δὲν ἔβλεπε ὄνειρο. Στὴ μεγάλη του ἀπελπισία, ὁ Ἄρα Σίμα-Τάρο σκέφθηκε τὸ κουτί ποὺ τοῦχε ὄψει ἡ βασιλοπούλα. Ἴσως, εἶπε, μέσα τους νὰ μὴν εἶνε ἀληθινὸ αὐτὸ πού ποῦ συμβαίνει. Ἴσως, νὰ μοῦχει κἀναι μάγια κανέναν κακόσ μάγοσ ἡ καμιά κακὴ μάγισσα... Ἴσως τὸ μικρὸ αὐτὸ κουτί νὰ περιεῖχε τὸ ἀμφιγάμο... Καὶ χωρὶς καλὰ-καλὰ νὰ σκεφθῆ τί κάνει, ἀσυναίσθητα σχεδόν, ὁ Ἄρα Σίμα-Τάρο τᾶνοιξε...

Ἐνας πυκνὸς μαυροκόκκινος καπνὸς ἄρχισε νὰ βγαίνει τότε ἀπὸ μέσα...

Ὁ Ἄρα Σίμα-Τάρο κρατοῖσε τὸ ἀδειανὸ κουτί στὸ χέρι του, καὶ τὸ κутτοῦσε μ' ἀπαρία. Καὶ καθὼς τὸ κутτοῦσε, εἶδε ξαφνικὰ τὸραῖο παλληκαριστὸ χέρι του νὰ μαυρίζη, νὰ κινεῖται, νὰ ζαρώνη γαί ν' ἀδυνατίζη ὅσπου τέλος κατάνησε τὸ χέρι ἐνὸς γέροντος ἐκατὸ χρονῶν!... Ἐπρεθε ἄμέσως σ' ἕνα οὐκί ποῦτρεχε ἐκεῖ δίπλα, καὶ κутτάθηκε σ' ἄλοκάθαρο νερὸ. Εἶδε τότε τὸ πρόσωπον του ἀπαράλλαχτο σὺν πρόσωπον μούμιαις κ' ἔφριξε!...

Ὅλότελα ἀπελπισμένος τώρα, ὁ Ἄρα Σίμα-Τάρο ἄρχισε νὰ κατεβαίνει μὲ νόπο τὸ δρόμο τοῦ χωριοῦ. Καὶ κανέναν ἀπ' ἔδους τὸν ἔβλεπαν δὲν ἔξερε πὺς ὁ γέρος αὐτὸς δὲν ἦταν παρὰ τ' ὄμορφο καὶ γερὸ παλληκάρι ποὺ ἀνέβαινε τὸν ἴδιον δρόμον μὰ ὄρα προσητήρα... Ἐτσι κατᾶρθωσε ὁ δυστυχὸς νὰ φτάσῃ ὡς τὴν ἀκρογιαλιά. Ἐκεῖ κάθισε σὲ μιά πέτρα, κ' ἄρχισε νὰ φωνάζῃ ὄσο δυνατώτερα μποροῦσε τὴ χελώνα...

Ἡ χελώνα ὅμως δὲ φάνηκε. Ἄντι τῆς χελώνας, ἤρθε ὁ Χάρος, κ' αὐτὸς τὸν ἐγλύτωσε γρήγορα ἀπ' τὰ βάσανά του.

Προτοῦ ὅμως ἐξυψηθῆ ὁ Τάρο, οἱ ἄνθρωποι ποὺ τὸν εἶδανε νὰ κάθεται μόνος του σ' ἄκρογιαλί καὶ νὰ φωνάζῃ τὴ χελώνα, προφτάσανε μ' ἀκούσουν ἀπὸ τὸ στόμα του τὴ θλιβερὴ ἱστορία του ποὺ τὴν διηγούτανε ἀκόμα καὶ σήμερα στὰ παιδιά τοῦς...

τοῦ ἱπποδρομίου καὶ ἔκαμε τὴν ἐξῆς δήλωσι πρὸς τὸ κοινόν :
— Κύριοι!... μὲ λύπη μου σὰς ἀναγγέλω πὺς δὲν θὰ παυχθῆ σήμερα τὸ ἔργο ποὺ ἀναγγέλεται στὸ πρόγραμμα... Ὁ νεαρὸς κλόουν ποὺ ὑπεδύετο τὸν ρόλο τῆς ... ἀρχοῦδας, ἔφυγε ξαφνικὰ ἀπὸ τὸν θίασο. Ἦταν ἕνας νεαρὸς γάλλος «ἐμιγκρέ» καὶ ἐξεστράτευσε, ἐπὶ νεφραλῆς τῶν ὀπαδῶν του, ἐναντίον τῶν δημοκρατικῶν συμπατριωτῶν του!...

Τὸ πὺς περιεργό ὅμως ἀπ' ὅλα εἶνε ὅτι πολλοὶ «ἐμιγκρέ» ἄλλαξαν ἐπάγγελμα, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, μὲ τὴ μεγαλύτερη εὐκολία τοῦ κόσμου.

— Αὐτὸ πού μὲ ἐκαλήτε περισσότερο μὲ τοὺς Γάλλους—ἔγραφε ὁ Χάινε στὴ «Λοκία» του—εἶνε ἡ ἐπιτυχία μὲ τὴν ὁποία προτὶν ἀπ' τὸ ἕνα ἐπάγγελμα στὸ ἄλλο... Καὶ συνεχίζει :

«... Ἡ μητέρα μου διηγεῖται ὅτι τὴν ἐποχὴ ποὺ οἱ γάλλοι «ἐμιγκρέ» κατέκλιναν τὴ Γερμανία, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς, κάποιος μαρκήσιος, ἐγκατεστάθη στὴν πόλιν ὄπου μέγαμε, καὶ ἄνοιξε... παπουτοῦδικὸ! Σὲ πολὺ λίγο χρονικὸ διάστημα, ἀπέκτησε πρώτης τάξεως πελατεία, κερδὶσ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ἐδωροῦτο ὡς ὁ καλύτερος κατασκευαστῆς γυναικείων παπουτιῶν! Ἐργαζόταν μὲ πολὺ κέρη, σερνίζοντα διάφορα εἶδημα τραουδάκια... Νόμιζε πὺς εἶχε κερδίσῃ ὄλη τὴν παλιὰ δόξα!...

Μιά μέρα ὅμως γαλλικὰ δημοκρατικὰ σποτατεύματα ἐπέρασαν τὸ Ρῆγο κ' ἔφθασαν πρὸς τὴς πόλεως μας. Ὁ μαρκήσιος—παπουτοῦς ἀναγκάσθηκε τότε νὰ ἐγκαταλείρη τὸ παπουτοῦδικὸ του καὶ νὰ τὸ σκάσῃ γιὰ τὸ Κασσέλ, ὄπου, ἄγε-ὄβδος, ἄνοιξε ἕνα... ἐμπορομαγαζάκι! Δὲν ἄρχισε δὲ νὰ γίνῃ ὁ... καλύτερος φάρτης τοῦ Κασσέλ, καὶ νὰ σκεντροῦσῃ τὴν καλύτερη πελατεία!...

«...Ὅταν ἔπεσε ὁ Ναπολεὼν καὶ ἡ βασιλεία παλινρθώθη στὴ Γαλλία, ὁ πολυτεχνίτης μαρκήσιος, γέρος πλέον, ἐγύρισε στὴν πατρίδα του. Παρ' ὅλας δὲ τὰς περιπετειὰς ποὺ σὸν βάθος εἶχε μείνει ὁ ἴδιος ἀνθρώπος, ὁ ἐγγυῆς, ὁ εὐπατριδῆς. Καὶ μόλις πάτησε τὸ πόδι του στὸ «πᾶτριον ἔδαφος», ἐναντίστησε τὸ ἀριστοκρατικὸν καὶ ἀρχοῦκο ἔθος του, σὺν τὰ μὴν εἶχε ποτὲ τὸν κερδίσῃ τὸ τραγεωμοσφικὸν καὶ τὴν βελόνα...

Ἡ εὐκολία αὐτῆ στὴν μεταλλαγὴ τοῦ ἐπαγγέλματος, εἶνε φαίνεται φυσικὸ προτέρημα τῆς γαλλικῆς φιλικῆς. Γιὰτὶ τὸ ἴδιο παρετήρησα καὶ στοὺς τῶς ἀξιοματικοὺς τῆς Ἀυτοκρατορίας, μετὰ τὴν πτώσῃ τοῦ Ναπολεόντος. Ὅταν ἡ Κυβέρνησις τῶν Βασιλοφρόνων τοὺς ἀπέταξε, οἱ γενναῖοι αὐτοὶ σποταυτικοὶ, ἐπεδῆθησαν κωμικοῦτάτα στὰ ἐθροικὰ τῶν ἔργα. Ποτὲ δὲ θὰ ἐγράβον τὴν ἐκκλησίη ποὺ ἀσθανόμουν κάθε φορὰ ποὺ ἐπίπαινα στὸ γραφεῖο τοῦ ἐκδότη μου Ντελοῦ, βλέποντα: Ἐταν ἀπίστικο στυγαματόρη τῆς φροσύνης, νὰ τακτοποιῆ τὰ βιβλία τοῦ μαγαζιῦ, βοηθούμενος ἀπὸ διάφορος γέροντες μὲ πικρὰ λευκὰ μουστάκια, ἀποτάκτικος ἀξιοματικὸς τῆς γενναίας φροσύνης καὶ αὐτοῦς!...

Οἱ Γάλλοι ἐμιγκρέ δὲν ἔμειναν διαρκῶς στὰς ξένας χώρας. Εἰσέρχοντο τακτικὰ στὸ γαλλικὸ ἔδαφος, τὸ κέντρον τῶν βασιλοφρόνων, καὶ πολεμοῦσαν μαζί μὲ τοὺς Βανδεανοῦς, ἐναντίον τῶν δημοκρατικῶν στρατευμάτων.

Τὰ σώματα αὐτὰ τῶν βασιλοφρόνων τῆς Βανδέας ἀποτελοῦντο ἀπὸ πραγματικοὺς ἥρωας, ἀπὸ γιγαντομάχοσ. Στὰ «Ἀπομνημονεύματα» τῆς ἀριστοκρατικῆς κυρίας ντὲ Λα Ροσζάλλει, ζωγραφίζεται θαυμάσια ἡ ψυχοσύνθεσις τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ τῆς Βανδέας. Ἴδου σχετικῶν σποτάσματα :

Ὁ εὐπατριδῆς κ. ντὲ Μπουαπρεῶ, μεταβίβς κἀποε στὴν Βανδέα γιὰ νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν δημοκρατικῶν σταντηθῆκε μὲ μιά ομάδα ἀτάκτων Βανδεανοῶν, οἱ ὁποῖοι ἐτοιμάζοντο νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν δημοκρατικῶν στρατευμάτων. Ὁ κ. ντὲ Μπουαπρεῶ, ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν σταντήσιν αὐτῆ! ἔλαβε μέρος στὴ μάχη καὶ πολέμησε σὺν λιοντάρη! Οἱ δημοκρατικοὶ ἠτῆθησαν. Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ νεαρὸς ἀξιοματικὸς φανταζόμενος ὅτι οἱ σύντροφοὶ του θάποτελοῦσαν πρωτοποσία τὸν κυρίον σῶματός τῶν Βανδεανοῶν, τοὺς ἀπηθύονε σχετικῆς ἐρωτήσεως γιὰ νὰ κατατοπισθῆ :

— Ποῦν ἔχετε ἀρχιστρατήγιο;... — «Κανένα!» — «Ἀρχηγὸ;...» — «Κανένα!» — «Σὲ ποῖο σύνταγμα ἀνήγετε;» — «Σὲ κανένα!» — «Τί μισθὸ πέρνετε;...» — «Τίποτα!» — «Μὰ τὰ ὄπλα σας τέλος πάντων ποῦ τὰ βρίζετε;» — «Τὰ πέρνομε μετὰ τὴν νίκην ἀπ' τοὺς ἐχθροὺς!...»

Ὁ κ. Μπουαπρεῶ ἔμεινε κατάπληκτος. Καὶ ὅμως, οἱ ἀτάκτοι αὐταὶ, χωρὶς ἀρχηγούς, χωρὶς ὄπλα, χωρὶς τροφίμα, ἔκαμαν θαύματα ἥρωισμοῦ!...

Ὁ Ἀδελικὸς